

STANOWISKO

XV KRAJOWEGO ZJAZDU DELEGATÓW POLSKIEGO TOWARZYSTWA PIEŁĘGNIARSKIEGO w sprawie Promocji Zawodu Pielęgniarki

Polskie Towarzystwo Pielęgniarskie stoi na stanowisku, że konieczne jest podjęcie działań mających na celu pozyskanie środków z funduszy UE na promocję zawodu pielęgniarki wśród uczniów szkół średnich oraz na kształtowanie pozytywnego wizerunku pracy pielęgniarki przez instytucje rządowe. Działania te są niezbędne dla zapewnienia odpowiedniej liczby kadr pielęgniarskich w przyszłości i powinny być one priorytetem MZ wobec problemu starzejącej się populacji pielęgniarek w Polsce.

Wnioskujemy o powołanie w Ministerstwie Zdrowia grupy ekspertów z organizacji pielęgniarskich, przedstawicieli innych profesji związanych z ochroną zdrowia oraz pacjentów, których zadaniem będzie przede wszystkim:

- 1) przygotowanie strategii dla pielęgniarstwa w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem pozyskiwania i zatrzymywania pielęgniarek w systemie ochrony zdrowia,
- 2) kształtowania przyjaznego środowiska pracy pielęgniarek, zapewniającego bezpieczeństwo pacjentom.

Uważamy, że by wyeliminować znaczny niedobór kadry pielęgniarskiej należy zainicjować zmiany mające na celu wpisanie strategii planowania zasobów w pielęgniarstwie do Strategii dla Zdrowia.

W gestii każdego Państwa leży zapewnienie wystarczających zasobów kadrowych, mogących świadczyć wysokiej jakości usługi pielęgniarskie¹.

MZ winno podjąć działania zmierzające do podniesienia popularności kształcenia w tym obszarze, wnioskować do MNiSW o umieszczenie kierunku studiów - pielęgniarstwo, na liście kierunków objętych Programem „Kierunki zamawiane”. Jednocześnie należy podjąć działania mające na celu pozyskanie środków na stworzenie i utrzymanie środowiska pracy przyjaznego pielęgniarkom.

Tło:

Jednym z priorytetów działań UE jest jak najdłuższe zatrzymywanie pracowników w systemie. W ostatnich latach w UE powstało wiele projektów i zaleceń, które promują kształtowanie bezpiecznego środowiska pracy pracowników, aby jak najpóźniej odchodzili na emeryturę. Starzejąca się populacja UE zagraża stabilności systemów emerytalnych i rozwoju UE.

W Polsce w 2020 r. - 18% społeczeństwa w będzie powyżej 65 r. ż., a w 2060 co 3 osoba będzie miała więcej niż 65 lat. W Pielęgniarstwie w 2008 r. 33% populacji pielęgniarek osiągnęło 50 r. ż., a 68 jest powyżej 40 r. ż. co oznacza, że w ciągu najbliższych 10 - 20 lat z systemu odejdzie co 2/3 obecnie zarejestrowanych pielęgniarek. W Polsce średni wiek przechodzenia kobiet na emeryturę wynosi obecnie 56 lat.

Atrakcyjność środowiska pracy w krajach UE powoduje, agresywna polityka agencji pozyskujących pracowników powoduje, że absolwenci studiów pielęgniarskich migrują.

Należy podjąć działania t.j. promowanie zawodu w społeczeństwie, kształtowanie przyjaznego środowiska pracy, zapewnienia bezpieczeństwa pacjentom przez kształcenie kadr pielęgniarskich,.

Z uwagi na szczególną rolę jaką odgrywa rynek usług pielęgniarskich poprzez wpływ na zdrowie społeczeństwa Minister Zdrowia winien wnioskować do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o wpisanie kierunku studiów - pielęgniarstwo na listę kierunków zamawianych.

Dbałość o przyjazne środowisko pracy obejmuje:

- 1) **politykę kadrową opartą na zatrudnianiu, ale i utrzymaniu kadry pielęgniarskiej,**

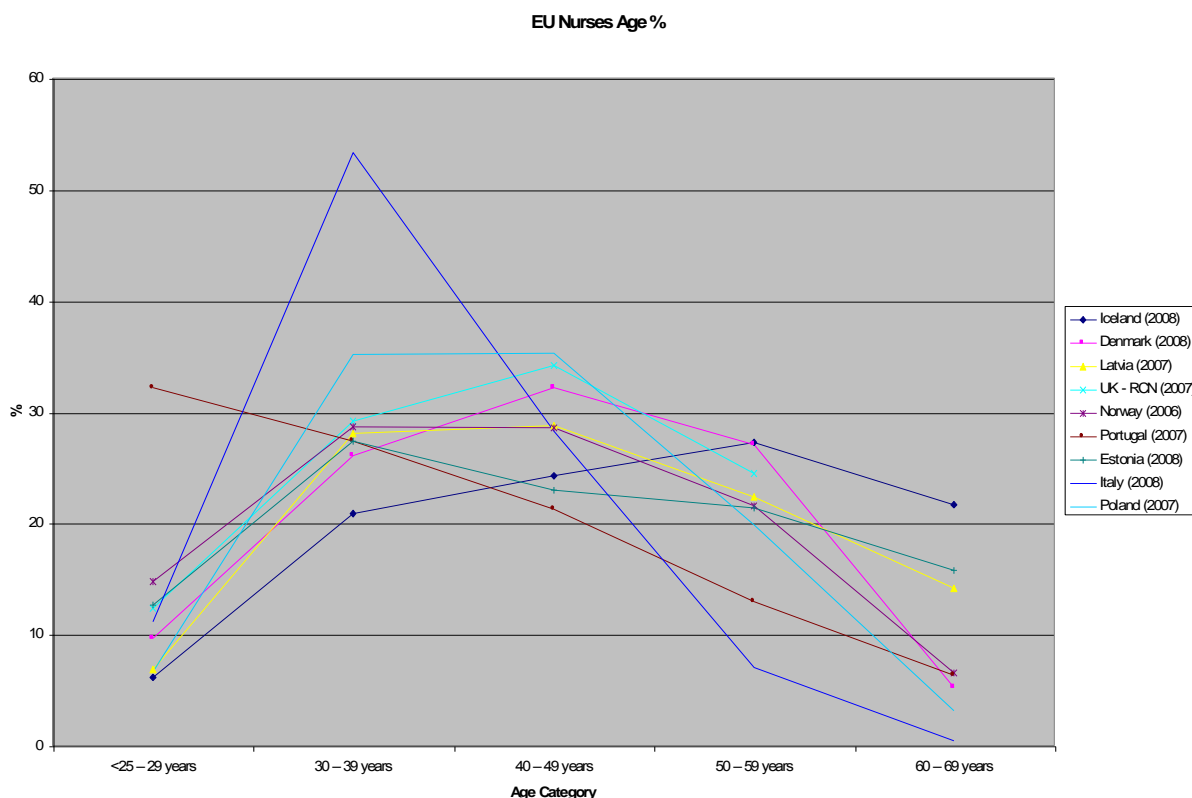
¹ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego odnośnie Zielonej Księgi w sprawie pracowników służby zdrowia w Europie.

- 2) *wdrożoną strategią ustawicznej edukacji - kształcenia podyplomowego jako przejawu awansowania pracownika,*
- 3) *odpowiednie, w stosunku do wykonywanej pracy, wynagradzanie pracownika,*
- 4) *wypracowaną strategię motywowania i wynagradzania pracowników,*
- 5) *zaopatrzenie i wyposażenie w sprzęt umożliwiające bezpieczne wykonywanie zadań; oraz*
- 6) *gwarantowane bezpieczeństwo wykonywania pracy (PTP 2007).*

Profesja pielęgniarska to zawód, którego przedstawiciele posiadają szeroki zakres wiedzy, kwalifikacji i umiejętności, mają znaczący wpływ na wzrost efektywności w ochronie zdrowia².

W opinii WHO w kolejnych latach będzie nasilał się kryzys w liczbie personelu pielęgniarskiego, który szczególnie dotkliwie będzie odczuwany w państwach cechujących się wysoką średnią wieku obecnych pracowników tej grupy zawodowej. Do takich należy Polska, gdzie liczba pielęgniarek jest wyraźnie niższa od średniej w krajach UE i wykazuje tendencję malejącą³ (wskaźnik na 1000 mieszkańców średnio o 3 - 5 niższy jak w krajach UE).

W Wielkiej Brytanii systemie pracuje 674 000 pielęgniarek, populacja kraju wynosi 61 000 000 - w 2006 r. szacowano braki kadrowe na 35 000 pielęgniarek. W Polsce w systemie pracuje 188 000 pielęgniarek - dane WHO - ludność kraju liczy 38 115 909, z informacji MZ w 2006 r. brakuje 3229 pielęgniarek.

W zakresie liczby pracowników zatrudnionych w zawodach medycznych na 10 tys. mieszkańców, w przypadku pielęgniarek Polska wypada szczególnie źle.

Kraj	2000	2001	2002	2005
Czechy	8,9	9,2	9,4	9,8
Węgry	8,0	8,3	8,5	8,5
Polska	4,9	4,8	4,8	
Niemcy	9,6	9,7	9,9	9,9
Hiszpania	6,5	6,5	7,1	7,2
Anglia	9,0	9,0	9,2	9,2

² Deklaracja Monachijska 2000 r.

³ Strategia Rozwoju Ochrony Zdrowia w Polsce na lata 2007 - 2013

Jak istotną rolę dla gospodarki kraju odgrywają odpowiednie zasoby pielęgniarskie wskazują wieloletnie prognozy demograficzne (według danych GUS), które będą bezpośrednią przyczyną zwiększonego zapotrzebowania na świadczenia zdrowotne:

- Od połowy lat 80 do 2010 roku zwiększa się systematycznie udział w łącznej liczbie ludności udział osób w wieku 65 lat i więcej (w 2004 roku osoby te stanowiły 13,1 % ogółu ludności Polski) w kolejnych latach będzie on szybszy i w 2030 roku osiągnie poziom 24 %, co oznacza że co czwarty Polak będzie miał co najmniej 65 lat,
- W ostatnich latach przeciętna długość życia wzrosła o 4,6 roku w przypadku mężczyzn i o 4 lata w przypadku kobiet.

Powszechnie wiadomo, że problem deficytu niektórych zawodów **to wynik niedopasowania oferty edukacyjnej do potrzeb stale zmieniającego się rynku pracy**. W przypadku kierunków pielęgniarskich MZ, zgodnie ze swoimi kompetencjami, określa w drodze rozporządzenia limit przyjęć na dany rok akademicki, jednak **brak zdecydowanych działań mających na celu wzmocnienie prestiżu zawodu pielęgniarki powoduje że brakuje na nie chętnych**. Dlatego konieczne jest opracowanie strategii działania w tym zakresie na poziomie Ministerstwa Zdrowia.

Warszawa 27 listopada 2009 r.

**Polskie Towarzystwo Pielęgniarskie Zarząd Główny www.ptp.na1.pl
Al. Reymonta 8 lok 12 tel +48 (0) 22 663 63 45; fax: + 48 (0) 22 398 18 51; email: zgptpiel@gmail.com;
osoba do kontaktu: Dorota Kilańska przewodnicząca ZGPTP email: zgptpiel@gmail.com
OPP KRS 0000065610**